Sample Question Paper – 2025-26

विषय नेपाली (CODE – 124)

कक्षा – (XII)

Time Allowed-3Hrs Full marks-80

- **General Instructions:**
- ✓ Read the questions carefully before writing the answer.
- ✓ There are two parts in this question, Part 1 and Part 2.
- ✓ MCQs are given in Part 1.
- ✓ Descriptive questions are given in Part 2.

प्रश्न संख्या	भाग – एक वस्तुपरक प्रश्नहरू (छन्द र अलङ्कार)	अंक
	निम्नलिखित बहुवैकल्पिक प्रश्नहरूका सही विकल्प चुनेर लेख्नुहोस् ।	12x1=12
i	अलङ्कारको सामान्य .... आभूषण वा गहना हो। A. अङ्ग। B. अङ्क। C. अर्थ। D. अङ्घ।	
ii	शब्दमा मात्र आश्रित अलङ्कारलाई के भनिन्छ ? A. वर्ण अलङ्कार। B. अर्थ अलङ्कार। C. उभय अलङ्कार। D. शब्द अलङ्कार।	
iii	भाषामा अलङ्कारले .... शोभा बढ़ाउँछ । A. वर्णको। B. अक्षरको। C. काव्यको। D. शब्दको।	
iv	उपमेयको चर्चा नगरी उपमानबाट नै उपमेयको बोध हुन्छ भने......हुन्छ। A. उपमा अलङ्कार। B. अनुप्रास अलङ्कार। C. अतिशयोक्ति अलङ्कार। D. शब्द अलङ्कार ।	
v	कुन अलङ्कारमा एउटै शब्दमा अनेक अर्थ लुकेको हुन्छ ? A. उपमा। B. उपमान। C. श्लेष। D. अतिशयोक्ति।	
vi	तलको कुन वाक्यमा अतिशयोक्ति अलङ्कार प्रयोग भएको छ ?	

	A. चन्द्रमालाई चन्द्रमा हेर्छिन् कौसी र आकाश । B. कमल झैँ कोमल मुख। C. श्रीरामका चरणमा भरमा नपर्नु ? D. भाइको गाला गुलाब जस्तो रातो छ।	
vii	मात्रा वा वर्णको गन्ती गरेर यति, गति, लय मिलाएर रचेको काव्यको रूपलाई के भनिन्छ ? A. अलङ्कार । B. छन्द । C. कथा। D. निबन्ध।	
viii	चरणको अन्तिम वर्ण आवश्यकताअनुसार .... हुनसक्छ । A. लघु B. लघु-गुरु दुवै C.ह्रस्व D.गुरु	
ix	चारै चरणमा आठ-आठ अक्षर अनि सबै चरणमा पाँचौँ लघु छैटौँ गुरु भए कुन छन्द हुन्छ ? A. तोटक छन्द। B. शिखरिणी छन्द। C. अनुष्टुप छन्द। D. मात्रिक छन्द।	
X	ऽ ऽ ऽ भए .... गण हुन्छ । A. भ। B. स। C. म। D. य।	
xi	**"धन नै सबमा अति उच्च गनी** **सब थोक यहाँ मन तुच्छ भनी,** **धनमै सब बुद्धि विवेक गयो** **यस कारण मानिस दुष्ट भयो।।"** (झगड़ा – हरिप्रसाद रिजाल) उक्त पंक्ति कुन छन्दमा रचिएको छ ? A. तोटक। B. शिखरिणी। C. अनुष्टुप। D. उपमा।	
xii	शिखरिणी छन्दमा कति अक्षरको एक चरण हुन्छ ? A. बाह्र। B. सत्र। C. उन्नाइस। D. आठ।	

2	**निम्नलिखित काव्यांश राम्ररी पढ्नुहोस् अनि सोधिएका बहुवैकल्पिक प्रश्नहरूका सही विकल्प चुनेर लेख्नुहोस्।**	8x1=8
	भारी बोकेर जाड़ाको टाढ़ाको बटुवा-सरी। हिम-दन्तुर हेमन्त आयो मैलो-पना धरी॥ मैलो दुर्गुणको थैलो त्यो हेमन्त भयङ्कर। देखेर डरले भागी शरद् बाला दिगन्तर॥ हेमन्त डाकिनी-तुल्य लोक ठाड़ै कठ्याउँछ। झल्कने हिम-दाह्राले जो जो पायो अँठ्याउँछ। घसी भस्म तुषाराको कुइराको लटा धरी। धुम्मिये-को छ हेमन्त अवधूतै-बराबरी॥ अँठ्याउने हिमै चिम्टा मौकामा छन्छनाउँछ। जहाँ पनी धुवाँधार धुनी घोर जगाउँछ। परालको नलै मैला उसको छ बगम्बर। माला कटकटाऽऽकार दन्तको फेर्छ सुन्दर॥ गेरु-रङ्गी फलाऽऽनम्र सुन्तला कीपका रुख। फुस्रा हेमन्त बाबाका चेला झैँ छन् ति सम्मुख॥ नयनाऽऽनन्दका साथै रसनाऽऽनन्द-दायक। फल अर्को कुनै छैन सुन्तला-तुल्य लायक॥ सुन्तला छन् फिलिङ्गा झैं फुस्स हुस्सू धुवाँ-सरी। बिना आगो पनी झल्क्यो धुनीको दिव्य माधुरी॥ कुइरो बढ़दै आयो शान्ति-शोभा सबै हरी। जीवका मनमा मानू भोगको तिर्सना-सरी॥ बिहानी-पखको राती शीतको कुइरा-सित। अनौठाको मित्यारी छ रुने हाँस्ने क्रमै-सित॥ छुट्ट्याई औलको सीमा काँठो लागी वरी-परी। पहिले कुइरो बस्छ तन्केको पगरी-सरी॥ त्यो देखी उसको मित्र शीत वैरिन थाल्दछ। तत्कालै कुइरो सोझै फाँटमा फाल हाल्दछ।	
i	उक्त काव्यांश कुन खण्डकाव्यबाट उद्धृत गरिएको हो ?	

	A. ॠतु संहार । B. ॠतु विचार । C. ॠतु राग । D. ॠतु वर्णन ।	
ii	यस खण्डकाव्यका रचयिता को हुन् ? A. आदिकवि भानुभक्त आचार्य। B. महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा। C.नाट्यसम्राट बालकृष्ण सम। D.कविशिरोमणि लेखनाथ पौड्याल।	
iii	सुतलालाई कविले किन '**रसनाऽऽनन्द**' फल भनेका हुन् ? A. चिसो भएकाले। B. अमिलो भएकाले। C. गुलियो भएकाले। D. रसिलो भएकाले।	
iv	कविले हेमन्त ॠतुलाई केसँग तुलना गरेका छन् ? A. सुखीसँग B. सूर्यसँग C. डाकिनीसँग D. सज्जनसँग	
v	कविले केलाई कुइराको मित्र भनेका छन् ? A. शीत B. रुवा C. पगरी D. काँठो	
vi	**'बिहानी-पखको राती शीतको कुइरा-सित ।** **अनौठाको मित्यारी छ रुने हाँस्ने क्रमै-सित।।'** कविले यस पद्यांशबाट के भन्न खोजेका हुन ? A. बिहानीपखमा कुइरो र शीत दुवै हुन्छ। B. बिहानीपखमा कुइरो र शीत दुवै हुँदैन। C. बिहानीपखमा कुइरो र घाम दुवै हुन्छ। D. बिहानीपखमा घाम र शीत दुवै हुन्छ।	
vii	कविले किन हेमन्तलाई '**मैलो दुर्गुणको थैलो**' भनेका हुन् ? A. दुर्गुणी मानिसहरू बढ़ेकाले। B. तुषारो र कुइरोले नढाकेर जाड़ो बढ़ेकाले। C. तुषारो र कुइरोले नढाकेर गर्मी बढ़ेकाले। D. तुषारो र कुइरोले ढाकेर जाड़ो भएकाले।	
viii	**'पहिले कुइरो बस्छ तन्केको पगरी-सरी॥'** यस वाक्यमा प्रयोग गरिएको '**पगरी**'-शब्दको अर्थ के हो ? A. साड़ी। B. टोपी। C. पटुका।	

	D. फेटा।	
	भाग – दुई **वर्णनात्मक प्रश्नहरू**	
3	**निम्नलिखित प्रश्नका उत्तर लेख्नुहोस्।**	2x5=10
i	**“ म एकलो फिट्टो, उ पनि एकली, उसको पनि मऱ्यो, मेरो पनि मऱ्यो,बालबच्चा छैन दुवैको. अन्त हामीलाई घरजम गर्दा केले थुन्छ ?”** - उक्त वाक्यमा ‘**उसको पनि मऱ्यो, मेरो पनि मऱ्यो**’ भन्नाले कस-कसको को-को मरेको कुरा गरिएको छ ?	
ii	धने कसको लोग्नेको हो ? उ मेकी कमानमा के काम गर्थ्यो ?	
iii	जुनेली रेखा उपन्यासमा को हट्टाबाहर भएको थियो ? किन ?	
iv	जूनलाई ढाक्ने कालो मेघ हटेको दृश्यले मालिनीलाई के प्रेरणा दियो ?	
v	जसे हट्टाबाहार भएपछि के-के गरेर पेट पालो गऱ्यो ?	
4	**निम्नलिखित प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस्।**	2x3=6
i	लेखनाथ पौड्ःयालको ‘पिंजराको सुगा’ कविताको विशेषता के छ ?	
ii	‘इस्सोर’ शीर्षक भएको कविता कसले कति वर्षको उमेरमा रचेका थिए ?	
iii	‘पारिजात’-को न्वारनको नाम के हो ? उनको जन्म भारतको कुन ठाउँमा भएको हो ?	
	निम्नलिखित प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस्।	
5	"मलाई एउटा कुराको तपाईंले मद्दत गर्नुपऱ्यो, आफ्नो व्यथालाई जाहेर नगरीकन बोकिरहनु झन् व्यथालाई गह्रौँ गर्नु देखेँ, कसैलाई पनि नभनिकन आफ्नो भलाद्मीपनलाई तपाईँले रक्षा गर्नुहोला भन्ने म चाहन्छु।" उक्त गद्यांशमा कसले कोसँग मद्दत माग्दै गरेको अवस्था छ ?	2
6	उज्यालीलाई केको मद्दत चाहिएको छ ?	2
7	रानुका अनुसार विमलको भित्री रूप कस्तो थियो ?	2
8	रानुको बाहिरी रूप र भित्री रूपमा के फरक छ ? **अथवा** “परार्थद्वारा स्वार्थ पटाउनु उत्तम” भनेको के हो ?	3
9	‘त्यो फेरि फर्कला ?’ कथाकी पात्रा सानीले दीर्घ कालसम्म यात्रीको प्रतीक्षा गरेर बस्नु कतिसम्म ठीक थियो ? आफ्नो विचार लेख्नुहोस्।	3
	निम्नलिखित प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस्।	
10	“सयपत्री फूल र नेपाली जातिमा के समानता छ ?	2
11	निबन्धकारले सयपत्री फूललाई के-केसँग तुलना गरेका छन् ?	2
12	लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाले ‘हाइ हाइ अंग्रेजी’ निबन्धमा नेपाली जगतमा नवयुग ल्याउन के-के सुधार गर्नुपर्छ भनेका छन् ?	4
	निम्न प्रश्नहरूका संक्षेपमा उत्तर लेख्नुहोस्।	
13	बन्दिनी एकाङ्की नाटकले के सन्देश दिन चाहेको छ ?	2
14	साधारण अर्थमा नाटक भनेको के हो ?	3
15	‘**नाटकको सफलता- असफलताको लेखाजोखा नाटक मञ्चनपछि मात्र हुन्छ।**’यस कथनबाट रामकृष्ण शर्माले के प्रष्ट पार्न खोजेका हुन् ?	3
16	**निम्न प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस्।**	

i	नेपाली भाषालाई कुन-कुन नामले जानिन्छ?	**2**
ii	एक समयमा नेपाली भाषालाई किन खस भाषा भनिन्थ्यो ?	**2**
iii	तीन घुम्ती र शिरीषको फूल उपन्यास कस-कसले लेखेका हुन् ?	**2**
17	तल दिइएको **कुनै एक** विषयमा लगभग १५० शब्दहरूको निबन्ध लेख्नुहोस् । • विज्ञानको चमत्कार। • भारत: अनेकतामा एकताको प्रतीक । • जैविक खेती उत्तम, पेशा ।	**5**
18	चलभाष (मोबाइल फोन)-को सदुपयोग गर्ने उपदेश दिँदै दिल्लीमा बसेर पढ्ने भाइलाई पत्र लेख्नुहोस् । **अथवा** आफ्नो जमीनमा भएको सखुवाको रूख काट्ने अनुमति माग्दै, क्षेत्रीय अधिकारी, वन-जंगल विभागलाई एउटा निवेदन पत्र लेख्नुहोस्।	**5**